

Voorwoord

In het boek *Persoonlijkeheidsdiagnostiek in de klinische praktijk* reflecteert klinisch psycholoog Wim Snellen zijn kennis, visie en ervaring opgedaan in een rijke carrière.

In de inleiding poneert de auteur de prikkelende stelling: ‘Ik ben dan ook van mening dat het goed is je te verdiepen in de DSM, maar pas aan het einde van de opleiding. Leer je deze systematiek te vroeg kennen dan verhindert dat namelijk goed kijken en de tijd nemen om je te vergewissen van de individuele nuances die er ook of juist voor de indicatiestelling toe doen.’ De auteur houdt een hartstochtelijk pleidooi voor zorgvuldige en verantwoorde diagnostiek, voorbij het classificerende DSM-hokjesdenken. Zoals bekend staat Snellen niet alleen in zijn kritiek op de (toepassing van de) DSM-systematiek. Een consortium van onderzoekers op het gebied van de nosologie en taxonomie van psychische stoornissen schreef recent: ‘*Indeed, the sluggish pace of discovery in psychiatry has been attributed, in part, to the limited validity and certain arbitrariness of traditional [i.e. categorical] diagnoses*’ en ‘*Clinically, diagnosis is expected to help in selection of treatment, but the DSM and ICD are imperfect guides to care*’ (Kotov et al. 2017, pag. 457). Ook in het universitaire onderwijs in de psychologie kan men zich niet aan de indruk onttrekken dat een te sterke focus op de DSM-systematiek het heldere zicht op de problematiek van cliënten soms eerder vertroebelt dan verheldert; de discussie over het best passende hokje beperkt het begrip van de persoon en zijn klachten.

De bedoeling van de auteur is dan ook een alternatieve weg te wijzen. Anders dan in de meeste boeken op het gebied van de persoonlijkheidsdiagnostiek, die doorgaans alleen theorieën en instrumenten beschrijven, neemt het voorliggende boek de lezer bij de hand en wijst de weg in de interpretatie en integratie van de diagnostische bevindingen. Snellen reikt een integratief kader aan dat inzichten uit de trektheoretische benadering, de interpersoonlijke benadering en het psychodynamisch referentiekader combineert. De stijl is zeer toegankelijk en het boek is rijkelijk geïllustreerd met voorbeelden uit de klinische praktijk.

Naast de hiervoor genoemde inhoudelijke aspecten komt ook de methodologie aan bod. De auteur onderstreept het belang van *multimethod* (in casu, indirecte methoden, vragenlijsten, capaciteitenonderzoek, interview en observatie) en *multisource* diagnostiek (zelfrapportage, heteroanamnese en observatie) en tegelijkertijd het belang van spaarzaamheid (de wet van de verminderde meeropbrengst) bij de inzet van instrumenten. Ten slotte benadrukt Snellen dat geduld en het kunnen verdragen van onzekerheid belangrijke persoonlijke eigenschappen zijn voor de diagnosticus.

Het boek heeft een mooie opbouw, is genuanceerd en integratief. Het bouwt verder op de dynamische theoriegestuurde profielinterpretatie (DTP), die Snellen ontwikkelde en beschreef samen met prof. dr. Liesbeth Eurelings-Bontekoe. De populariteit van de DTP heeft laten zien dat deze methode voorziet in een behoefte onder klinici. Tegelijkertijd is de DTP ook onderwerp van kritiek, waarvan de kern ligt in de tegenstelling tussen klinici

en onderzoekers; *romantics* en *empiricists* met de woorden van Garb (2005). De auteur zelf noemt het de *rekkelijken* en *preciezen*.

Paul Meehl schreef een klassiek geworden *disturbing little book*, waarin hij als onderzoeker overtuigend aantoonde dat op grond van statistische modellen vrijwel altijd meer valide uitspraken over mensen worden gedaan dan op grond van het klinisch oordeel. Meehl, zelf psychoanalyticus, schreef hierover: *‘The style and sequence of the book reflect my own ambivalence and real puzzlement, and I have deliberately left the document in this discursive form to retain the flavor of the mental conflict that besets most of us who do clinical work but try to be scientists’* (Meehl 1954, pag. vi). Het lot (en de zegen) van de clinicus is het verbinden van wetenschappelijke kennis en methoden aan betekenisvolle inzichten voor individuen met ernstige psychische problemen. Dit boek is daarbij heel behulpzaam.

Wim Snellen, klinisch psycholoog, docent, supervisor en bovenal specialist in de persoonlijkheidsdiagnostiek heeft daarmee een grote bijdrage geleverd aan het vakgebied van de klinische psychologie.

Dr. Paul van der Heijden, klinisch psycholoog en senior onderzoeker bij het centrum voor adolescenten psychiatrie van Reinier van Arkel; hoofddocent psychodiagnostiek voor de opleiding tot klinisch psycholoog specialist bij het Radboud Centrum Sociale Wetenschappen.

Persoonlijkheidsdiagnostiek in de klinische praktijk

Snellen, W.M.

2018, XIX, 319 p. 41 illus., Softcover

ISBN: 978-90-368-1938-1